

Yttrande över motion av Peter Andersson (s) om ökade kunskaper och förstärkta insatser mot hedersrelaterat hot och våld

Ärendet

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden skall yttra sig över motionen.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att föreslå landstingsstyrelsen yttra sig över motionen i enlighet med synpunkter som framgår av detta tjänsteutlåtande.

Förvaltningens synpunkter

Bakgrund

Landstingsfullmäktige antog i december 2005 handlingsprogrammet *Omhändertagande av våldsutsatta kvinnor*. Samtidigt beslutades att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag att utifrån handlingsprogrammet utarbeta lokala handlingsprogram, att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra utbildningsinsatser av personal för ökad kompetens, bättre rutiner och beredskap vid omhändertagandet av våldsutsatta kvinnor samt att organisera en central stödfunktion. Handlingsprogrammet är inte ett medicinskt program, däremot är det ett styrdokument.

I november 2006 presenterades en rapport för Hälso- och sjukvårdsnämnden som beskrev en organisation av en central stödfunktion för implementeringen av handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet *Omhändertagande av våldsutsatta kvinnor* inbegriper även våld i hederskulturella sammanhang. I texten nedan görs därför ingen skillnad på hedersrelaterat våld och övrigt våld i nära relationer.

Prioriterade områden

De verksamhetsområden som i ett första skede ska prioriteras när det gäller utbildningsinsatser och stöd kring omhändertagande av våldsutsatta kvinnor är husläkarmottagningar, mödra- och barnhälsovårdsmottagningar, ungdomsmottagningar, sex- och samlevnadsmottagningar, kvinnokliniker, akutmottagningar i samarbete med ambulanssjukvården, barn- och ung

doms- respektive allmänpsykiatri samt beroendevård. Dessa verksamheter utgör en naturlig kontaktyta för personer i målgruppen och här finns även stora möjligheter till systematiskt arbete för tidig upptäckt samt goda förutsättningar för ett bra omhändertagande. Många av dessa verksamheter har redan idag ofta väl fungerande former för samverkan både med övriga delar inom hälso- och sjukvården som med kommuner och andra aktörer i samhället.

Implementering av handlingsprogrammet

Forum har inrättat en särskild samordnartjänst, en s k stödfunktion, som har i uppdrag att implementera handlingsprogrammet. I arbetet ingår att stödja arbetet med framtagande av lokala handlingsplaner, bidra till utvecklande av kriterier och indikatorer i avtal för uppföljning av lokala handlingsplaner samt ansvara för utbildning av personal och bildandet av nätverk inom de landstingsfinansierade verksamheter som bedriver befolkningsinriktad service på alla områden.

Utbildningsinsatser sker nu på bred front. Alla verksamhetschefer för husläkarmottagningar erbjuds en halv dags introduktionsutbildning. Därefter kommer särskilt utsedda kontaktpersoner på varje husläkarmottagning att basutbildas. Forum kommer sedan att stödja verksamheterna i arbetet med att ta fram lokala handlingsplaner. På samma sätt erbjuds nu utbildning till samtlig personal inom barn- och mödrahälsovård samt ungdomsmottagningsverksamhet. Utbildningen till ungdomsmottagningarnas personal kommer i ett senare skede i vissa fall särskilt att fokusera på det hedersrelaterade våldet.

Utbildningsinsatser till akutmottagningarna är på planeringsstadiet, liksom till psykiatri och beroendevård. Utbildningarna anpassas i stor utsträckning efter respektive vårdgivares behov. En av kvinnoklinikerna har t ex haft föreläsningar som fokuserat på våld under graviditet.

Parallellt med utbildningsinsatserna planerar man att ta fram kvalitetsindikatorer i samarbete med Centrum för allmänmedicin.

Informationsinsatser

Den tredje upplagan av handlingsprogrammet kommer att innehålla uppdaterad information som är relevant för vårdpersonal exempelvis om jourtelefonverksamhet och skyddat boende för våldsutsatta kvinnor. Möjligheter att utveckla informationen på Vårdguiden och VISS med större fokus på det hedersrelaterade våldet kommer att undersökas.

Ett levande program

Inom kort kommer den tredje och uppdaterade upplagan av handlingsprogrammet ut. Det är således ett i allra högsta grad levande program som ständigt kommer att hållas aktuellt. Med den nyinrättade stödfunktionen på Forum och alla de insatser och aktiviteter som nu dragit igång anser förvaltningen att det tagits ett steg närmare ett förverkligande av handlingsprogrammet. Implementeringen måste dock få ta sin tid och arbetet kommer på olika sätt att följas av förvaltningen.

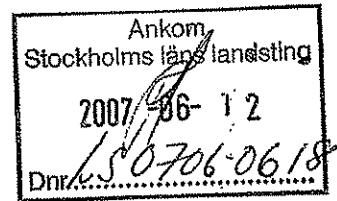
Christina Torstensson

Olle Olofsson

Socialdemokraterna
Stockholms läns landsting

MOTION
2007-06-07

Motion av Peter Andersson (s) om ökade kunskaper och förstärkta insatser mot hedersrelaterad hot och våld

SJR
2007:33

Alla som lever i Stockholms län måste kunna känna trygghet. För att skapa förutsättningar för det är hela samhällets engagemang viktigt. Det gäller i stort men måste särskilt gälla situationer där den drabbade är extra utsatt. Det handlar ibland om personer, oftast kvinnor och unga flickor, som drabbas av hedersrelaterat förtryck, av våld och av hot som möter dem i det hem och i den familj som i stället borde vara en trygg och säker plats i tillvaron.

Det här är inget unikt för Sverige. FN:s befolkningsfonds årsrapport (UNFPA 2000) visar att uppemot 5 000 kvinnor och barn i världen mördas varje år genom så kallade hedersmord (honour killing) av sina familjemedlemmar. För många av oss symboliseras detta av tragedin som drabbade Fadime Sahindal i Uppsala en januaridag 2002 då hon blev skjuten av sin pappa. En tragik i sig och samtidigt något som ökade insikterna om att många flickor och unga kvinnor faktiskt lever sina liv i Sverige i en miljö som präglas av kontroll, hot och våld. I grunden handlar det om mycket mer än rätten att slippa bli slagen, förnedrad och utestängd. Insatser för att motverka hedersrelaterat våld är en fråga om människovärde, om mänskliga rättigheter och om vars och ens rätt till sina egna liv.

Den förra regeringen avsatte för perioden 2003–2007 180 miljoner kronor för insatser mot hedersrelaterat våld riktat mot flickor och unga kvinnor. Det var betydelsefullt för landets unga utsatta flickor men har också handlat om att möta pojkar och unga män som drabbats av samma sak. Konkret har insatserna gällt sådant som stöd till skyddat boende och förebyggande arbete.

2004 startade det så kallade Saraprojektet i Huddinge. Det är ett samarbete mellan Huddinge kommun, Ersta Sköndal högskola och Länsstyrelsen i Stockholm som syftar till att under tre år arbeta förebyggande mot så kallat hedersrelaterat våld. Målgruppen är kvinnor/flickor som lever i familjer eller miljöer med hederskulturer. Huddinge kommun blev därefter en av de första kommunerna i Sverige som antog en handlingsplan för att förhindra och motverka hedersrelaterat våld.

Projektets ledare Siv-Britt Björktomta beskriver sina erfarenheter från Saraprojektet i länsstyrelsens rapport 2006:26: *Personalens möten med utsatta flickor*.

”Ungdomsmottagningarna uppskattar att de möter en, två flickor/unga kvinnor varje månad som beskriver att de lever under kontroll och begränsningar när det gäller sitt sociala liv och sin sexualitet.” Här lägger hon i rapporten till begreppet

Socialdemokraterna Stockholms läns landsting

Box 22550
104 22 STOCKHOLM

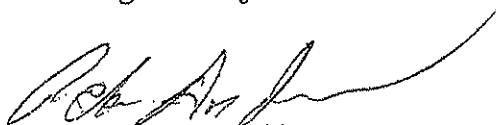
Besöksadress Telefon
Hantverkarg 45 08-7374411

S-kansliet
08-7374411

Fax
08-6536650

E-post
socialdemokraterna@politik.sl.se

Huddinge den 7 juni 2007

Peter Andersson (s)

~~Erika Ullberg (s)~~